

ARTIKULÁCIÓK

Az ablak előtti teret megszállták
a kotró- és markológépek
egy új park tervrajzaival.
Összesen hat gép, plusz
a teherautók, egymás szavába vágva
mind izgatottan, hadarva,
mondanak valamit nehéz,
köhögő hangon, ritmusosan
ütve a földet, benzingőzben,
durván csattogó nyelven, fémes poros
hangon, csikorgó, fájdalmas artikulációt
kényszerítve ki a betontörmelék
és kavics felületén.

A tér bal sarkában álló,
hatalmas, félig kiszáradt,
de az életért szívósan küzdő
kanadai cukorjuhart
még akkor ültették,
táblája szerint 1946-ban,
amikor tíz kilométeres körzetben
nem maradt egyetlen ép
faldarab sem, csak porrá omlott,
szétszórt mész- és tégladarabok
horizontális sivatagja,
amely – mintegy negatív lenyomatként –
néha megőrzött egy-egy emberi arcot,
leginkább senkinek, hiszen a
hatsávós út, vasbeton felhőkarcoló
alatt csak egy-két eltéved patkány
meredhet a szem gödreibe értelmetlenül.

Ez a fa esett most áldozatul az átalakításnak.
Az eljárás első szakaszában
közvetlen környezetét tették rendbe,
kivágták a bokrokat, az exkavátor legyalulta
a fűvet, eltakarították a padokat.
A második szakaszban az emelőszerkezet
kosarában álló készülék
akkurátusan megtisztította ágaitól.
Ennek a műveletnek esett áldozatul a tucatnyi,
gömbként nyújtózkodó borzas fagyöngy is,
melyeknek a juhar adott életet.
A terepmunka harmadik szakaszának
eredményeként már csak egy kb. másfél méteres
tuskó jelezte a fa helyét.
Végezetül a táj teljes megtisztítása következett.
A hidraulika által működtetett, hét hegyes karommal
rendelkező polipmarkoló feladata volt
az összes gyökér kirángatása a földből.

Ekkor azonban szokatlan, váratlan esemény történt.
A vezérgyökérbe kapaszkodva
egy kéz jelent meg,
ezt követte a hozzá tartozó kar,
majd a gerinc, a csigolyák, a medencecsont.
A két lábszár olyan furcsa, szokatlan
módon kulcsolódott vagy égett bele
a fa mélyebben fekvő gyökereit
körülvevő betontörmelékbe
és mészbe, hogy a mechanikus szerkezet
csak harmadszorra tudta kiemelni.

A holttest ujjai még mindig a juhar gyökerét
markolták, szorították.
Ahogy a gép húzta maga után a fát,
egymás után váltak le a csontok,
egy-egy borda, csigolya, a koponya szilánkjai,
úgyhogy mire a teherautóhoz vonszolta a markológép,
nyoma sem maradt az embernek.
A szétszórt csontok pedig már senkit sem érdekeltek.

Milyen nyelven beszélhettek
ezek az élő szerkezetek?

Szájukba agyagtampont kötözött
az anyaföld, hangszállaikat
véres korom óvta a nyirkos levegőtől,
a gégefő padlásfeljáróját pedig
a szenvedés csavarozta rá a hajszálerekre.
Még lüktetett a titkos áramlás,
szóval éltek már vagy kétszáz éve,
titkos lélegzőajtókat nyitogatva
a járdaszegély menti résekben,
éltek darabokban, hangjuk is volt
talán, és a hangban jelentés,
amely elszállt ugyan, de mégis:
a gépek érezték, hogy ez egykori
jelentés itt kering a levegőben.

Csak el kéne kapni.
De nincs kedvük felnyitni.
Nincs program, amely
érthetővé tenné
a földszagúszájából kiömlő
szavakat.
Egyszerűbb a markolókanál
csikorgó hangjával beszélni,
mint puha testek hangjait
összeszedni a zuhanó fák ágairól.

A juharfa gyökerébe harapófogak
és az ágakba ragadt szavak
ezért nem találkozhatnak sosem már.
A kotrógép fémes hangja a kerék
csikorgására keresett mondatokat,
és a föld mélyéből kilehelt
szerelmes szavakra nem tudott
válaszolni. Mégis. Másnap valaki
kosárban betűket ásott le az egykori
tömegsír maradék hullái közé.
Talán csak ékszerként,
ujjakra, fülekre.